

6

Informace o Chartě 77 č. 9 r. 1978
od 20. června do 30. června 1978

Účastníkům Všeckřestanského mírového shromáždění (dopis 22 signatářů - červen 1978)	1
Otevřený dopis 5. Všeckřestanskému mírovému shromáždění ze dne 22. června 1978	3
Miloš Rejchrt: Účastníkům V. Všeckřestanského mírového shromáždění v Praze	4
Zpráva o setkání spisovatelů Václava Havla, Karola Sidona a Ludvíka Vaculíka s předsedou SČS nár. umělcem Josefem Rybákem	5
Julius Tomin: Otevřený dopis ministru vnitra	5
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných Sdělení č. 15	6
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných Sdělení č. 16	7
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných Sdělení č. 17	7
Jan Dus: dopis řediteli sekretariátu pro věci církevní dru Františku Jelinkovi	8
Miloš Rejchrt - dopis generálnímu prokurátorovi - žádost o propuštění Jana Simsy a oznámení hladovky na protest proti jeho vazbě	9
Štafetová hladovka - žádost generálnímu proku- rátorovi o propuštění Jana Simsy - Dana a Markéta Němcová	10
Zpráva o návštěvě Federálního shromáždění ve věci podnětu občanů na zrušení trestu smrti	10
Urgence odpovědi na podnět 259 občanů na zrušení trestu smrti - adresováno Aloisu Indrovi	11
Jakub S. Trojan: Holoubek, který uletěl	12
Václav Benda: Paralelní polis	15
Krátké zprávy	20

Účastníkům Všekřesťanského mírového shromáždění
v Praze

Praga, červen 1978

Bratří a sestry,

zdravíme Vás apoštolským slovem "Pomněte na vězně, jako byste spoluveznové byli". Obracíme se na Vás s prosbou. V současné době je v naší zemi vězněna řada našich bratří a přátel. Vesměs byli odsouzeni nebo obviněni podle našeho názoru nespravedlivě a v rozporu s platnými československými zákony, jmenovitě se zákonem č. 120/76, tj. s mezinárodními pakty o občanských, politických a kulturních právech. Činnost, pro kterou byli souzeni či obviněni, považujeme za přispění k duchovnímu rozvoji naší společnosti i širší lidské pospolitosti a za součást snah o to, aby i v naší zemi spravedlnost a pokoj daly sobě polibení.

Prosíme Vás, zahrnте tyto naše bratry do přímluvných modliteb a hledejte spolu s námi možnosti, jak jim pomoci. Příklady konkrétní solidarity, které v řadě zemí dopomohly postiženým k právu či alespon ke zmírnění nespravedlnosti, jsou pro nás povzbuzením.

Za zvláště naléhavé považujeme následující případy:

Jan Šimša, nar. 1929, otec tří dětí, duchovní českobratrské církve evangelické, zbevený státního souhlasu k výkonu duchovenství, v poslední době dělník, zvolen synodem ČCE r. 1971 za delegáta Všekřesťanského mírového shromáždění, signatář Charty 77.

Je ve vazbě od 30. 5. 1978 pro útok na veřejného činitele. Deliktu se údajně dopustil tím, že při domovní prohlídce ve svém bytě bránil svou manželku, které se příslušník bezpečnosti za použití násilí pokoušel vytrhnout z ruky dopis osobního charakteru. Hrozí mu trest až do výše tří let. Je těžce nemocen, byla mu vyoperována jedna ledvina, trpí těžkou chladovou alergií a srdeční slabostí. Je vězněn v Brně - Bohunicích.

Miloslav Lobjek, nar. 6. 1. 1949, duchovní ČCE zbeven státního souhlasu k duchovenství, zaměstnán jako dělník. Byl odsouzen 19.4.1978 na 15 měsíců odňati svobody za pobuřování a ohrožování morálního a politického stavu jednotky. Jako vojín prezenční služby dal několika vojínům přečíst text Charty 77. Dalšího trestného činu se měl dopustit mj. výroky při politickém školení mužstva, že nepřítele je třeba milovat a ne nenávidět, že socialistický tábor jako morálně vyšší rád byl měl učinit první kroky k odzbrojení a zpochybňování absolutní závaznosti vojenského přísahu. Je vězněn v Plzni-Borech.

Aleš Bezina, nar. 12.4. 1948, studující Komenského bohosloveckému evangelickému fakulty v Praze, vyloučen ze studií pro solidaritu s jiným studentem vyloučeným pro politické důvody, signatář Charty 77. Odsouzen v červnu 1977 na dva a půl roku, když z důvodu svého pacifistického přesvědčení nenastoupil službu v čs. ozbrojených silách. Je vězněn v Plzni-Borech.

Oldřich Tomek, nar. 13. 10. 1921, profesor, v poslední době železníční dělník. Odsouzen v únoru 1977 v Havl. Brodě pro pobuřování na 1 rok odňati svobody. Trestného činu se údajně dopustil dopisem Gen. prokuraturě a Správě pasů a víz. Rozsudek uvádí, že v těchto dopisech "očernuje" soc. vztahy v naší společnosti, když poukazuje na omezování osobních svobod a občanských práv a užívá přitom úmyslně tendenčního srovnávání s výroky Shakespeareova dramatu "Hamlet". Součástí rozsudku je i věta, že obviněný "je hluboce nábožensky založen a své náboženské přesvědčení promítal do vyučovacího procesu v době, kdy působil jako středoškolský profesor." Je velmi těžce nemocen, trpí anginou pectoris, trest má nastoupit, jakmile se jeho zdravotní stav zlepší.

Ivan Jirous, nar. 23. 9. 1944, teoretik umění, signatář Charty 77. Odsouzen v Praze 5.5.1978 pro výtržnictví na 18 měsíců trestu v II. nápr. skupině. Na výstavě svého přítele pronesl teoretickou úvahu o umění. Ač mu nebyly prokázány trestné výroky, soud nabyl dojmu, že "samo veřejné vystoupení za prokazetelných předpokladů o jeho osobě a postojích naplnuje dostatečně skutkovou podstatu trestného činu." Ivan Jirous byl již v r. 1976 odsouzen na 18 měsíců za výtržnictví jako umělecký vedoucí hudební skupiny "Plastic People". Podle prokuratury se Jirous pokoušel "vnucevat naší společnosti svoje pojetí kultury". Je vězněn ve Straži pod Ralskem.

Miloslav Černý, nar. 24. 3. 1930, dělník, odsouzen 12.5. 1978 za pobuřování na 3 roky odňtí svobody. Klade se mu za vinu, že zhotovil a vylepil plakáty na podporu Charty 77. Je vážně nemocen, trpí podrazovou epilepsii. Je vězně v Plzni-Borech, podle doslechu ze zvláště tvrdých podmínek a jsou mu odepírány potřebné léky.

Robert Gembík, nar. 30. 7. 1949
Marián Zajíček, nar. 23. 1. 1951, oba duchovní římskokatolické církve, signatáři Charty 77, oba obviněni v Bratislavě z podvracení republiky, kterého se měli dopustit rozepisováním a šířením prohlášení Charty 77. Jsou vyšetřováni na svobodě, hrozí jim trest až do 5 let.

Áleš Macháček, nar. 9. 2. 1946, zemědělský inženýr, odsouzen 6. 1. 1978 pro podvracení republiky na tři a půl roku odňtí svobody.

Vladimír Laštůvka, nar. 8. 6. 1943, jaderný fyzik, odsouzen 6. 1. 1978 pro podvracení republiky na dva a půl roku. Laštůvkovi i Macháčkovi klade soud za vinu, že "rozšířovali publikace a tiskoviny, jako např. Listy, Svědectví, Informační materiály, Dialektika moci, Souostroví Gulák aj., vydávané emigrantskými centry v zahraničí". Oba jsou vězněni v Plzni-Borech.

Jiří Lederer, nar. 15.7. 1921, novinář, signatář Charty 77, odsouzen v Praze 12. 1. 1978 pro podvracení republiky na 3 roky odňtí svobody. Zasílal literární práce českých autorů, kterým je znemožněno publikovat ve vlastní zemi, k publikování do zahraničí. Je vězněn v Ostravě, pravděpodobně za velmi přísných podmínek.

Uvedené případy jsou jen některé z řady dalších. Rádi Vás seznámíme i s jinými, o kterých víme a upřesníme podrobnosti. Těším se i na rozhovor o zásadních otázkách. Jistě jsme zajedno v tom, že předpokladem trvalého a pravdivého míru mezi národy je překonání studené války uvnitř jednotlivých zemí, svobodný rozhovor o všech problémech člověka a společnosti, úcta k lidské bytosti a důsledná solidarita s oběťmi nespravedlnosti.

S přání, aby VMS v Praze přispělo k míru dalekým i blízkým

Milan Balabán, Nad Šárkou 69, Praha 6
Zdeněk Bárta, Horní Repčice 58, okr. Litoměřice
ing. Tomáš Bísek, Teletí 129, okr. Svitavy
Daniela Bisková, Teletí 129, okr. Svitavy
Petr Brodský, Hrubá Vrbka 117, okr. Hodonín
Pavel Hlaváč, Proseč u Skutče 120, okr. Chrudim
Miroslav Jirouněk, S. K. Neumannova 1034/III, Mladá Boleslav
Svatopluk Karásek, U zámečnice 4, Praha 5

Jan Keller, Jimramov 148, okres Ždár nad Sázavou
ing. Alfréd Kecáb, Ranská 225, Praha 9 - Újezd nad lesy
dr. Božena Komárková, Pekařská 32, Brno
Jan Kozlík, Komornická 16, Praha 6
Pavel Otter, Palackého nám 364, Vizovice, okr. Gottwaldov
Jaroslav Pfann, Sněžné na Moravě 60, okr. Ždár nad Sázavou
Bohdan Pivonka, Svratouch 123, okr. Chrudim
Jana Pivonková, Svratouch 123, okr. Chrudim
Miloš Rejchrt, Vršní 60, Praha 8
František Silar, Klimentská 18, Praha 1
ing. dr. Jakub Trojan, Mělnická 44, Neratovice, okr. Mělník
Miloslav Vašina, Hybešova 9, Boskovice, okr. Blansko
Miroslav Zák, Pionýrů 69, Praha 6
dr. Milena Simsová, Volfsova 12, Brno

(k 25. 6. 1978)

ooo 000 ooo

Otevřený dopis 5. Věkřestanskému mírovému shromáždění Křesťanské mírové konference, konanému ve dnech 22. - 27. června 1978 v Praze

Vážené shromáždění,

Váš program je časově vymezen a jistě jej nelze libovolně rozširovat. Přesto nám však dovolte, abychom se na Vás obrátili s naléhavou osobní prosbou. Vše, o niž nám jde, totiž úzce souvisí s mottem ("..aby se zjevil těm, kdo jsou ve tmě a stínu smrti, a uvedl naše kroky na cestu pokoju", Lukáš 1,79) a hlavním tématem Vaší konference (Boží výzva k solidaritě - křesťané pro mír, spravedlnost a osvobození"). Doufáme proto, že najdete způsob, jak ji projednat a zaujmout k ní stanovisko.

Působí nám velkou starost, že v Československu nemají vězňové možnost číst bibli. V našem státě bible sice vycházejí a lze si ji volně koupit, pokud není rozebrána, ale vězenské knikovny ji nepůjčují. Když ji vězňům jejich rodinní příslušníci pošlou poštou, není předána.

Doufáme, že Vaše shromáždění může svým vlivem přispět ke změně tohoto stavu. Doufáme, v to tím spíše, že například v Německé demokratické republice poskytuje církve své publikace vězenským knihovnám bez omezení. Prosíme Vás tedy, abyste u Správy nápravně-výchovných ústavů Ministerstva spravedlnosti Československé socialistické republiky intervenovali ve prospěch vězňů, kteří touží po četbě Písma, po slovech smíření a pokoje.

V Praze dne 22. června 1978

Adamová Viorika
Balabán Milan
Bárta Zdeněk
Bártl Pavel
Bednář Jan
Benák Zdeněk
Bierhanzl Ivan
Brabec Jan
Bratinka Pavel
Bouše Zdeněk Bonaventura
Celeda Jaroslav
Cernega Ivan
Cernega Jiří
Cernega Michal
Daler Milan
Dobešová Blanka
Doležalcová Jermíla

Drápal Jan
Drastíková Hana
Duda Karel
Faitová Růžena
Farkaš Luděk
Hájková Věra
Hantl Jiří
Hejdánek Ladislav
Hejdánková Petra
Hlavsa Milan
Hlavsová Jana
Hníková Zdenka
Hrabina Jan
Hrabinová Zdena
Hrach Petr
Hric Jan
Hrubý Vladimír

Husáková Marcela
Chmel Jiří
Chmelová Hana
Chmelík Pavel
Chnapko Jaroslav
Jirounek Mirek
Jircusová Juliana
Jircusová Věra
Jicha Petr
Karásek Svatopluk
Marášková Stanislava
Klimecký Pavel
Koreček Jan
Kotál Miroslav
Kozlík Jan
Kratochvíl Jiří
Krúpa Karel
Kubiček Jiří
Laurenčík Vendelin
Libánská Drahoslava
Litomíšský Jan
Malý Václav
Mamula Jan
Marek Jiří
Mázl J.
Medek Ivan
Michal Pavel
Mikešová Vlasta
Mirvald Miroslav
Myšlín Pavel
Meduha Jaroslav
Němec David
Němec Ondřej
Němcová Markéta
Němcová Pavla
Němejc Antonín
Oborský Antonín
Ořimář Ocenáš Jiří
Ostřížek Břetislav
Pánek František
Parkán Viktor
Parkánová Petra
Plusk J.
Pojar Antonín
Princ Jan
Převratská Jana
Riedl Vratislav
Rosecký Daniel
Ruml Jan
Rychtářová Olga
Rysová Zora
Skalický Miroslav
Soukup Karel
Soukupová Marie
Statečná Olga
Stehlik Oldřich
Svoboda A.
Stočík Josef
Tomín Lukáš
Trojan Jakub
Trnka Petr
Tvrdíková Jitka
Vašková Marta
Vencovská Alena
Voják Vladimír
Vokaty Zdeněk
Vybá Vladimír
Wunck Jan
Zajíček Pavel
Zárybnický Stanislav
Zdvoráček Ctirad

ooo 000 ooo

Účastníkům V. Všekřesťanského mírového shromáždění v Praze

Bratří a sestry,

včera při úředním jednání v Bartolomějské 7 vyslovili proti mně pracovníci Státní bezpečnosti pod obrezem J. V. Stalina podezření, že se čhyštám narušit zdárný průběh V. VMS. Byl jsem dotázán, zda hodlám vyhledávat delegáty VMS a hovořit s nimi. Před navazováním kontaktů a rozhovory s nimi jsem byl důrazně varován. Varování mám právě sdělit i svým přátelům. Sděluji je proto i Vám.

Byla zaprotokolována i moje odpověď, že na setkání s kýmkli v nevidím nic nezákonitého, nicméně, že nemám v úmyslu z vlastní iniciativy delegáty VMS vyhledávat. Budu-li však kýmkoli včetně delegátů VMS navštívěn, nemám v úmyslu nikoho odmítout.

Nikdy jsem nepomyšlel na to, abych narušoval jednání VMS. Kromě toho je Všekřesťanské mírové shromáždění chráněno československou státní bezpečností. Nemusíte se tedy znepokojovat. Nebo snad přece?

Praha 21. 6. 1978

S pozdravem

Miloš Rejchrt

duchovní českoobr. církve evangelické

Vršní 403/60

Praha 8 - Kobylisy

ooo 000 ooo

Zpráva o setkání spisovatelů Václava Havla, Karola Sidona a Ludvíka Vaculíka s předsedou Svazu českých spisovatelů národním umělcem básníkem Josefem Rybákem

Dne 23. 6. 1978 po jedenácté hodině se v sekretariátě předsedy SČS národního umělce Josefa Rybáka ohlásili spisovatelé Václav Havel, Karol Sidon a Ludvík Vaculík, aby upozornili SČS, jedinou zájmovou organizaci českých spisovatelů, na případ spisovatele Jiřího Gruše. Jiří Gruša je od 1.6. ve vazbě a je obviněn z toho, že napsal, na stroji v devatenácti exemplářích opsal a přátelům rozdal román Dotazník, který údajně napadá socialistické zřízení. Jmenování měli v úmyslu informovat SČS o tom, že v Grušově případě běží o první přímý postih spisovatele za-beletristické dílo, nebidět mu román Dotazník k posouzení a požádat ho, aby se o celou věc zejmíval a případně způsobem, který uzná za vhodný, intervenoval. Po ohlášení návštěvy vyšel předseda SČS národní umělec Josef Rybák ze své kanceláře a na jejím prahu došlo přibližně a zkráceně k tomuto rozhovoru:

Rybák	Co chcete?
Návštěvníci	Jsme ti a ti a přicházíme...
Rybák	Nebudu s vámi mluvit...
Návštěvníci	Vždyt neváte, co chceme...
Rybák Václav	Vím... já vás znám... znám Vaše dílo... vím, co jste dělali...
Návštěvníci	Nejdeme kvůli tomu, co jsme dělali, ale kvůli našemu společnému kolegovi Jiřímu Grušovi...
Rybák	Já vám kdo je Gruša... my se staráme jenom o své členy...
Návštěvníci	Ale vždyt jste se učinili odpovědnými za celou českou literaturu...
Rybák	To ano... ale vy jste se z ní vyřadili..
Návštěvníci	Nepřicházíme kvůli sobě... Gruša je ve vězení a je trestně stíhán za svůj román... přinášíme vám ho k posouzení...
Rybák	Obratte se na příslušné orgány...
Návštěvníci	Ale takový postoj je přece v rozporu s vaší idejí...
Rybák	Nemám s vámi co mluvit... nechci s vámi mluvit...
Návštěvníci	Ale my jsme pouze chtěli...

V tomto okamžiku předseda Svazu českých spisovatelů národní umělec Josef Rybák přibouchl dveře své kanceláře. Návštěvníci opustili prostory SČS.

oooooooooooo

Tak vypadá předepsaná náplň jejich práce?

Otevřený dopis ministrovi vnitra

Pane ministře!

V Praze se v těchto dnech koná V. věkreskanské mírové shromáždění. Při této přiležitosti přijela do Prahy řada mých přátel, které jsem viděl naposledy před deseti lety. Protože mi byl před několika měsíci odebrán cestovní pas a protože při současné politice Vašeho ministerstva nemám naději, že bych v dohledné době mohl svobodně navštívit své přátele v cizině, aniž bych kvůli tomu musil emigrovat, navštívil jsem dnes dopoledne přátele, kteří bydlí v hotelu Paříž. Chvíli poté, co jsem se po rozhovoru s přáteli vrátil domů, objevila se před domem černá Tatra 603 s posádkou mužů v civilu. Žena za mnou přišla do kuchyně: "Tak je máme před domem!" Chtěli jsme pít kávu, místo toho jsme se pohádali: "Co miž to povídáš? Před naším domem nemůže stát auto s lidmi? Musíme všechno vidět tajná? To nelze beztrestně. Nebudeme moci žít normálně, budeme-li mít pocit, že

jsme sledováni." Pil jsem kávu sám. Pak mi to nedalo, šel jsem se podívat k oknu. Černé auto s posádkou ani na mne neudělalo dobrý dojem, ženou jsem požádal o odpusťení: "Je tohle možné? Jen proto, že navštívím pár přátel v hotelu? Nebo snad proto, že to byli křestané?" Nechtělo se mi stále ještě věřit. Bylo třeba to vyzkoušet. Sebral jsem pláštěnku - pršelo - a šel jsem se projít Letenskou pláňí k Čechovu mostu. Dva páni vyškočili z auta a sledovali mne, pokud jím nohy a síly stačily. Pak jsem šel do kopce, měl jsem chuť jít rychle, tak jsem je ztratil z dohledu. Našli se opět, až když jsem se znova vrácel k domovu. Opět usedli do své černé Tatry 603. Pak jsem šel nakoupit do obchodního domu Kotva. Sel jsem rychlým krokem, asi jím to vadilo, protože jsem slyšel volání: "Páne Tomine! Páne Tomine!" I tentokrát se zase našli, až když jsem se vrácel, až u nás před domem. Tělnatější z dvojice mých stínů vystoupil z auta - podotýkám, že byl v civilu - a oslovil mne: "Jste pod kontrolou bezpečnosti, tak nechte těch honiček!" Páne ministře, je zákonem stanovena rychlosť, jakou se nám ode dneška pokybovat? K večeru jsem šel do práce, pracuji v ZOO jako noční hlídka. Opět stejná "hra", tentokrát mne sledoval říhlejší člen posádky. Sel jsem na tramvaj, nastoupil do tramvaje, stále mne sledoval můj stín. Autobus měl trochu zpoždění, musil jsem proto od autobusu běžet, abych na píchačkách píchl před šestou. Můj stín za mnou vběhl do chodby s píchačkami tak rychle, že jsem měl obavu, že naletí do zdi. Pak se oba - tělnatější i říhlejší - ještě asi půl hodiny procházeli v průchodu do ZOO před okny pokladny, kde mám své noční pracoviště. Cinili potíže vědeckým pracovníkům, kteří provádějí průzkum a zapisují počet návštěvníků za každou hodinu: nevěděli, zda mají mé stíny zařadit mezi přicházející, odcházející, zda je mají registrovat jednou či vícekrát, či zda mají zařadit novou kolonku: nerozhodní.

Páne ministře, je možné, aby se takto chovali pracovníci Vašeho ministerstva? Nebo jde o nějaké temné teroristické komendy? Dům, ve kterém bydlíme, je vzdálen sotva čtyřista metrů od Vašeho ministerstva! Musíme Vás upozornit, že se civilové v černém autě vydávají za pracovníky bezpečnosti, že mne sledují, když se hnu, že vážně zasahují do mého osobního života. Jsem zvyklý na osamělé procházky, dlouhé procházky. To měm teď mít své stíny pořád za sebou, to se mnou budou chodit na Petřinu a na Bebu a na Koží hřbety a všude a pořád? Má-li být tohle výsledek V. Václavského mírového shromáždění, pak budu musit svým přátelům napsat, aby sem příště nejezdili. Oni si sem svobodně přijedou a zase odjedou - já vím, Praha je krásná a naše církve jsou pohostinné - pro mne však jejich příjezd má za následek vážné omezení mé osobní svobody. Souvislost je tu tentokrát zcela nepopratelná.

Zádám Vás o vyšetření.

Julius Tomín
Praha 7
Keramická 3

ooo 000 ooo

Sdělení č. 15

Unesením vyšetřovatele Správy vyšetřování VB bylo podle § 172 tr. řádu zastaveno tr. stíhání na Ladislava Hejdánka pro (nedbalostní) trestný čin obecného ohrožení (§ 180/2 tr. z.), kterého se měl dopustit v r. 1976 tím, že porušil důležité povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání topiče a způsobil značnou škodu zatopením suterénních prostor paláce Dunaj. Vyšetřovatel nyní zezual právní názor, že Ladislav Hejdánek jako pomocný dělník není za tento trestný čin trestně odpovědný.

25. 6. 1978

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Sdělení č. 16

Samosoudce obvodního soudu pro Prahu 9 Jiří Rovenský odsoudil dne 31.5.1978 Jiřího Němce, 45 letého psychologa, signatáře Charty 77, za údajný trestný čin ~~na~~ útoku na státní orgán ~~spolků~~ a orgán společenské organizace (§ 154/2 tr. z.) k trestu odňtí svobody v trvání šesti měsíců s podmíněným odkladem na dva roky. Tohoto tr. činu se měl Jiří Němec dopustit tím, že údajně urazil státní orgán (Pomocnou stráž VB) při výkonu pravomoci jednoho jejího příslušníka. (Původní obvinění pro tr. činy výtržnictví podle § 202/l tr. z. a útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr. z. bylo překvalifikováno.) Jiří Němec se k jednání nedostavil, neboť byla zkrácena zákonná práva obhajoby tím, že jeho obhájce nebyl v zákonné lhůtě o hlavním líčení vyrozuměn. Jiří Němec byl odsouzen v nepřítomnosti; rozsudek není dosud pravomocný. Jiří Němec se proti rozsudku odvolal; jeho odvolání je založeno na tom, že soud prvního stupně hrubým způsobem porušil procesní řád.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných spatřuje v tomto trestním stíhání účelový akt, jímž má být postižen za údajný kriminální delikt jeden z aktivních signatářů Charty 77.

25.6.1978

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo 000 ooo

Sdělení č. 17

Před příjezdem Leonida Brežněva do Prahy byl spolu s mnoha jinými občany preventivně uvězněn Jan Simsa, narozený 1929, bytem Volfsova 12, Brno - Královo pole.

Jan Simsa byl odveden z práce a uvězněn v úterý 30.5.1978. Téhož večera se k jeho ženě dostavil příslušník StB se žádostí, aby poslala svému muži léky. Odmítl sdělit, kde se Jan Simsa nachází a kdy se vrátí. Následujícího dne byla v bytě Jana Simsy provedena velmi zevrubná domovní prohlídka. Protože jeho manželka i přes výhružky bezpečnosti energicky trvala na jeho přítomnosti při domovní prohlídce, byl Jan Simsa nakonec přivezen z věznice.

Poručík StB Domínek, který prohlídku nařídil, je vyšetřovatelem v trestní věci Petra Cibulky, Libora Chloupka a Petra Pospíchala, o jejichž případu Jan Simsa v květnu sepsal a zveřejnil zprávu. Prohlídka byla řádzována pátráním po písemnostech a materiálech, souvisících s trestním činem podvracení republiky. Jan Simsa se proto ohradil proti odňtí čistě osobního dopisu z ledna 1977 od profesora Jana Patočky a strčil ho pod košili svému synovi Martinovi. Tři příslušníci SNB se na Martina Simse vrhli a dopis mu vzali. Paní Milena Simsová, které na dopise záleželo jako na památku po zemřelém, jej později vzala se stolu. Příslušník SNB, poručík Bata, ji hrubým způsobem uchopil (pohmožděníny na její paži byly patrné ještě po týdnu). Jan Simsa přispěl své ženě na pomoc a odstrčil příslušníka tak, že oba upadli na válenou s nastlanými očřinami. Přítomní pracovníci StB okamžitě prohlásili, že jde o útok na veřejného činitelé a o maření úředního výkonu. Poručík Bata se poté uchopil za tvář a odešel, údajně aby vyhledal lékařskou pomoc. O incidentu byl na místě sepsán protokol.

Při domovní prohlídce byly odnaty dva psací stroje, adresář, šest knih edice Petláče a různé strojopisné texty. Jan Simsa byl odveden a teprve 5.6.1978 byla Milena Simsová vyrozuměna, že manžel byl obviněn z trestného činu útoku na veřejného činitelé (§ 155 odst 1 b tr. z.). 6.6.1978 jí pak bylo sděleno, že ho prokurátor vzal do vazby vzhledem k obavě, že by mohl mazit výsledky vyšetřování (§ 67 písm.b tr.ř.).

Milena Simsová neobdržela od manžela do 22.6.78 žádný dopis a vyšetřovatel jí tvrdil, že neví, zda jsou Janu Simsovi doručovány její dopisy. Ona i její syn byli vyslechnuti jako svědci, dosud však nedošlo k výslechu příslušníků SNB, kteří prohlídku prováděli. Z liknavého po-

stupu vyšetřování je zřejmá snaha držet obviněného co nejdéle ve vazbě.

Jan Šimša je evangelický farář, jemuž byl v roce 1973 bez udání důvodů odňat státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti; byl pak zaměstnán jako údržbář sborových budov a později jako skladový dělník. Je signatářem Charty 77, v dubnu 1978 byl podepsal prohlášení Sto let českého socialismu a v roce 1977 byl mimo jiné vyslychán v souvislosti se zahájením neogiciálních přednášek v Brně. Je ženatý, má tři děti (14, 18 a 19 let). Je ve velmi špatném zdravotním stavu - trpí těžkou chladovou alergií, má pouze jednu ledvinu, silně zdeformovanou páteř a nemocné srdce.

Výbor pokládá trestní stíhání proti Janu Šimsovi za bezdůvodné a žádá o jeho urychlené propuštění z vazby. Zásahy proti signatářům Charty 77 u příležitosti Brežněvovy návštěvy byly protiprávní (viz naše Sdělení č. 13) a orgány SNB při nich nepoužívaly zákonné ochrany veře jněho činitele. Navíc incident v byte Jana Šimsy byl zjevně vyprovokován hrubým chováním příslušníků SNB a posloužil jako vitaná zámlinka k omezení ~~základní~~ osobní svobody tohoto aktivního křesťana a bojovníka za lidská práva.

29. 6.1978

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

ooo 000 000

Pan dr František Jelínek
ředitel sekretariátu pro věci církevní
při ministerstvu kultury - Valdštejnská 10
Praha 1 - Malá Strana

Neratovice - Libiš 26. června 1978

Vážený pane řediteli,
dovoluji si Vám předložit k úvaze, zda by politické vedení tohoto státu nemělo pro blízkou i vzdálenější budoucnost zabezpečit faráře Jana Šimšu před sebekratším vězněním. Jeho zdravotní stav je totiž tak vážný, že politické orgány riskují odpovědnost za násilné zkrácení jeho života, připustí-li jeho věznění, byt sebekratší.

Pominu v tomto dopise co by znamenala Šimsova smrt pro nás, kdo jsme mu smýšlením a osobně blízcí. Pokusím se vyjádřit, co by znamenala pro mocenské orgány tohoto státu. Byl by to po profesoru Patočkovi druhý mučedník Charty 77. A její první mučedník evangelík, její první mučedník farář. Pro žádný režim není dobré vyrábět mučedníky. Představitelé tohoto státu dnes jistě litují, že nemohou přesvědčivějším způsobem odmítat odpovědnost za smrt profesora Patočky. Sovětí představitelé se raději rozhodli dopravit spisovatele Solženycyna proti jeho vůli do ciziny a tam ho nechat svobodně působit, než by z něho udělali vězně či mučedníka. Jistě nelituji svého rozhodnutí. Pinochet správně pochopil, že generální tajemník komunistické strany jeho země mu bude genně nebezpečný na svobodě v cizině než doma jako jeho politický vězen a nakonec mučedník. Šimsa jako bezmožný vězen bude působit mnohem méně, než kdyby byl nechán v domácím ošetření a na svobodě. Šimsa jako mučedník by vrhl na naši zemi podobný stín jako Horáková, Kalandra, Patočka.

Neznám v českobratrské církvi evangelické nikoho, kdo by měl u jejího členstva takovou důvěru a mravní autoritu jako farář Šimša. Mnozí z jeho odpůrců mu věří víc než svým přátelům a spojencům. Tuto autoritu si Šimsa získá l soudředěným úsilím, aby byl křesťanem nejenom podle svých slov, ale i svými činy. "Cožkoli jste činili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili". "Kdo by chtěl duši svou zachovati, ztratí ji. Kdož by pak ztratil duši svou pro mne, nalezne ni." Jan Šimša se snaží důsledně jednat podle těchto Kristových slov. Pro důsledný zápas za vítězství pravdy a práva ve službách Ježíše Krista byl už v mládí nezvratně získán příkladem života svého otce, sekretáře Akademické YMCA

Jaroslava Šimsy.

Není možné, aby věznění faráře Šimsy, popř. trestní stíhání, které by k uvěznění směrovalo, nevyvolalo velké hnutí za záchrannu jeho života. Samozřejmě bych se do tohoto hnutí také zapojil. Jan Šimea toho pro mne osobně tolik učinil, že bych už z toho důvodu nemohl jednat jinak. Vzniku takového hnutí je však třeba z a b r á n i t . S hlediska faráře Šimsy, jeho rodiny a jeho přátel: je totiž vážné nebezpečí, že takové hnutí by jeho život nezachránilo, jak hned zdůvodním: S hlediska politického vedení t ohoto státu: není dobré vyrábět mučedníky, jak jsem již uvedl. Bojím se totiž, že by se politické vedení mohlo nechat vznikem hnutí za Šimsavu záchrannu zatvrdit k nedůstupnosti. Měsíc po měsíci by se mohli odpovědní představitelé domnívat, na základě chybých informací z různých stran, že hnutí pro záchrannu Jana Šimsy již překročilo svůj vrchol, a zároveň podcenovat vážnost Šimsova zdravotního stavu. Mezitím by mohla na zdraví faráře Jana Šimsy vzniknout taková škoda, že by už nebylo možné zabránit tragédii. Když bych měl jistotu, že není pozdě již nyní. (Příkladám vám sdělení, které paní Šimsová, má sestřenice, napsala dne 8. června o událostech v bytě Šimsových dne 30.5. Toto sdělení mi paní Šimsová poslala na mou písemnou žádost. Vyplývá z něho, že farář Šimsa je trestně stíhán bez nejménšího zákonního podkladu. Bude-li Šimsův život dál ohrožen trestním stíháním, budou tisíce lidí věřit paní Šimsové, ostatně plným pravem. Nebudou věřit tomu, co bude tvrdit druhá strana.)

Synodní rada českobratrské církve evangelické bude informována o obsahu tohoto podání před jeho osobním předáním ve čtvrtek 29. 6. 1978. Také Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu budu informovat.

V hluboké úctě Jan Dus
farář a topič

277 11 Neratovice - Libiš, Školní 1

*** 000 ***

JUDr Ján Feješ
Generální prokurátor ČSSR
Nám. hrádková 1300
Praha 4

Praha 28.6.1978

Věc: Podnět

Vážený pane prokurátore,

dne 31.5.1978 byl vzat do vazby z důvodů uvedených podle § 67/b tr. ř. Jan Šimsa, nar. 1929, dělník, původně evangelický duchovní, byte m Volfova 12, Brno. Je obviněn z útoku na veřejného činitele podle § 155/lb, kterého se údajně dopustil tím, že při domovní prohlídce ve svém bytě odstrčil příslušníka StB tak, že upadl na postel. K incidentu došlo ve chvíli, kdy příslušník StB za použití fyzického násilí, odnímal manželce Jana Šimsy osobní dopis.

Ačkoliv nic nebrání tomu, aby tento jednoduchý případ byl vyšetřován na svobodě (svědkové, které by Jan Šimsa eventuálně mohly ovlivňovat a mohly tak vyšetřování, tj. jeho manželka a syn byli již vyslechnuti), je Jan Šimsa stále ve vazbě v Brně-Bohunicích. Až do počátku tohoto týdne neměla o něm rodina žádných zpráv a teprve tente týden bylo jeho právnímu zástupci umožněno se s ním seškat.

Případ Jana Šimsy považuji za zvláště naléhavý proto, že znám jeho zdravotní stav. Jan Šimsa je postižen prudkou chladovou alergií, přede dvěma lety mu byla vyoperována jedna ledvina a v poslední době trpí i poruchami srdeční činnosti. Jeho stav vyžaduje previdelnou a náročnou životosprávu a systematické léčení v příznivých podmínkách. Prodlužování vazby hrozí nejen vážná újma jeho podloženému zdraví, ale je možná

ohrožen i jeho život.

Prosím Vás, zasadte se o to, aby Jan Šimša byl z vyšetřovací vazby bezodkladně propuštěn. Na podporu své žádosti jsem zahájil dne 28.6.78 hladovku. Nedovedu odhadnout, kdy ji budu muset ukončit. Je mým přání, aby trvala co nejkratší dobu a skončila propuštěním Jana Šimsy z vyšetřovací vazby.

Miloš Rejchrt
Vršní 60
Praha 8 - Kobylisy

ooo 000 ooo

Poznámka: Miloš Rejchrt hladovku ukončil po 4 dnech. Štafetu po něm převzala Dana Němcová, která držela hladovku 2 dny. Markéta Němcová se rozhodla zůstát také pro dva dny, a po ní se do štafety přihlásil Svatopluk Karásek opět na 48 hodin. Cílem této štafetové hladovky je dosáhnout propuštění Jana Šimsy z vyšetřovací vazby.

ooo 000 ooo

JUDr Ján Fejček
Generální prokurátor ČSSR
Nám. hrdinů 1300
Praha 4

Věc: Žádost

Vážený pane prokurátore!

Žádáme Vás, abyste využil podnětu Miloslava Rejcherta, kterým se na Vás obrátil dne 28.6.1978. Téhož dne zahájil na podporu své žádosti, aby byl propuštěn z vyšetřovací vazby těžce nemocný Jan Šimša, 96 hodinovou hladovku. Oznamujeme Vám, že v bezprostřední návaznosti dne 2. - 3. července 1978 v této hladovce pokračuje 48 hodin níže podepsaná Dana Němcová a následujících 48 hod. tj. do 5.6.1978 Markéta Němcová. Tímto způsobem chceme zdůraznit naléhavost obavy o zdravotní stav Jana Šimsy a žádosti o to, abyste se zasadil o jeho bezodkladné propuštění z vyšetřovací vazby.

Dana Němcová
Ječná 7
Praha 2

Markéta Němcová
Leninova 660
Praha 6

ooo 000 ooo

Zpráva o návštěvě Federálního shromáždění ve věci podnětu občanů na zrušení trestu smrti

Dne 29. června 1978 se na Federální shromáždění dostavili dr. Sekaninová-Čakrlová, Pavel Landovský a Rudolf Slánský a požádali o rozhovor a dr. Růžou, vedoucím kanceláře Federálního shromáždění, který, jak jim bylo sděleno, má přiděleno k vyřízení podání 295 československých občanů, žádajících, aby Federální shromáždění zařadilo do plánů svých prací návrh na zrušení trestu smrti. K jednání do heverny FS přišel dr. Bača. Na nás dotaz o stavu věci nám pedal informace o obvyklém postupu při vyřizování podání občanů. Jde-li o stížnosti nebo náměty obecné povahy, kancelář FS se věci meritorně nezabývá a zařadí je pouze do přehledu o došlých podání občanů, který jednou ročně projednává předsednictvo FS. Jde-li však o "věci politicky citlivé", předává FS záležitost k

rozhodnutí stranických orgánů. Dr. Bača však připustil, že v každém případě je nutné zaslat odesilateli návrhu či stížnosti vyrozumění o převzetí věci k šetření a po případném vyřízení zprávu o výsledku. Ne-sdělil nám však, jaký je stav vyřizování u výše uvedeného podnětu. Po rozhovoru, který trval asi hodinu, byl v podatelně odevzdán připojený dopis pro předsedu FS Aloisie Indru.

Z rozhovoru s dr. Bačou ještě zaznamenáváme:

Dr. Bača nám doporučil, abychom dříve než zašleme podobnou stížnost FS, vystoupili s námi o stížnosti na shromáždění občanů (např. na schůzích ROH či občanských výborech), abychom si ověřili názory veřejnosti na její problematiku. Odpověděli jsme dr. Bačovi, že bychom možnost diskusí velmi uvítali. Bohužel naše zkušenosti i zkušenosti našich přátel svědčí o tom, že takové diskuse nejsou možné, neboť veřejné vyjádření názorů odlišných od názorů oficiálních má zpravidla za následek různé postupy, jako například propuštění ze zaměstnání, přeložení na horší práci, výslechy na StB apod. Dr. Bača na to poněkud nekonsekventně odpověděl, že je přeci samozřejmé, že dodrževání "politické linie" je předpokladem pro zastávání určitých míst v zaměstnání". Upozornili jsme ho proto na skutečnost, že FS ratifikovalo mezinárodní pakty, které mj. zakazují jakoukoliv diskriminaci občanů v zaměstnání a povolení, pro jejichž politické a občanské přesvědčení, náboženské vyznání apod., které se tak staly platnou součástí čs. právního řádu. Dále jsme upozornili na skutečnost, že zbavování míst nejsou jen tě, kteří zastávají odpovědná místa, ale kdekoliv včetně dělníků. K tomu jsme uvedli řadu konkrétních případů.

Dr. Bača v diskusi vyjádřil svoji nelibost nad tím, že řada materiálů kriticky hodnotících některé aspekty života v naší republice vychází pouze v zahraničí. Uvedli jsme proto, že všechny takové materiály jsou zpravidla zasílány i čs. sdělovacím prostředkům (dopis FS žádající zrušení trestu smrti byl mj. zaslán i ČTK), avšak není naši vinou, že čs. sdělovací prostředky takové materiály, nýbrž a náměty ignorují. Vyjádřili jsme náš názor, že by řešení mnoha našich problémů jen prospělo, kdyby k tak otevřeným diskusím, jako byla s ním, docházelo na různých úrovních častěji, kdyby probíhaly i ve sdělovacích prostředcích.

dr. Gertruda Sekaninová-Čakrtová
Pavel Landovský
Rudolf Slánský

ooo 000 000

Předseda
Federálního shromáždění ČSSR
Alois Indra

Vážený pane předsedo,

dne 21. března 1978 jsme spolu s 259 dalšími občany odeslali Federálnímu shromáždění podnět, aby zahrnulo do plánu svých jednání otázku zrušení trestu smrti. Dodnes jsme přes dvojí osobní urgencí (dne 25.4.1978 a 28.6.1978) nedostali na svůj podnět ani ústní, ani písemnou odpověď.

Žádáme Vás proto tímto znova, abyste buď přijal zástupce občanů, kteří podali zmíněný návrh a sdělili jim stanovisko Federálního shromáždění, anebo abyste na podaný návrh odpověděl písemně na adresu: dr. Gertruda Sekaninová-Čakrtová, Sárecká 67, Praha 6. Rozhodnete-li se pro osobní jednání, prosíme, abyste termín návštěvy sdělil na tutéž adresu.

V Praze dne 28. 6. 1978

ooo 000 000

Jakub S. Trojan: Holoubek, který uletěl

Spatřil jsem ho před sebou, když jsme projížděli jednou ze zapomenutých uliček Holešovic, místy, kudy se procházel kdysi Ignát Hermann a dnes ještě tak pan Hrabal. Plynové lucerny, přízemní domly s eprýskanou omítkou, kočičí hlavy.

Zobal bezstarostně pár kroků před námi a věděl své. Věděl, kdy má vzlétnout před přijíždějícími auty. Ale když se na něho řítilo žluté žiguli a zmizel pod přídí vozu, ulekl jsem se. V poslední chvíli bylo slyšet tlesknutí křídel a pak se objevil pár centimetrů nad kapotou. Očka nakukovala dovnitř jakoby s výčitkou, že jsme ho nenechali dozobat.. Vzlétl a nabíral rychlosť.

"Tady enzym sedmatřicet. Poradte, nechce nás pustit dovnitř, jeho že na se s námi pere a tchyně se svléká donaha. Co máme dělat?" Hlas zněl prosebně a nejistě. Vysílačka ztichla. Uniformovaný zleva i civil zpráva ani nemukli. V zrcátku jsem zahlédl, jak šofér vpředu se ušklíbl. Všichni jsme čekali, co poradí základna. Představoval jsem si, jak kdysi na utajeném místě diskutují šarže, co dělat se svlečenou tchyní, ženou s ovládající karate a s barikádníkem za dveřmi. "Tady základna. Zajistěte za každou cenu číslo 37, všechny kdo dělají před dveřmi výtržnost, musí odvést na oddělení." Enzym třicetsedm přijal radu s ulehčením. Nedověděl jsem se, žel, jak si poradil s Fričenským v ženském kombiné, s po-starší striptérkou, s pěbavenými sousedy a hlavně s mužem, který proměnil svůj byt v nedobytný hrad.

Nedověděl jsem se ovšem i mnoha dalších věcí. Především, proč jsem byl požádán v nezvykle ranní hodinu, abych doprovázel tři uniformované příslušníky SNB a jednoho mladíka v civilu. Dříce se prý ode mne nějaké vysvětlení. Nabídl jsem, že je podám u nás doma. "To nejde", pravil civil, "musíte jet s námi". Se zvýšeným hlasem dodal: "Nekladte odpověď. Pak strčil nohu do dveří. Rekl jsem mu, že strkat nohu do cizí místo stí je protizákonné. To uznal a přinožil na chodbě. Dokonce mi na výzvu přistrčil svůj služební příkaz. Nahlas jsem předříkával číslo, aby je se mnou slyšela celá rodina. Jak se později ukázalo, nezapamatovali jsme si je nikdo z nás. Nicméně v té chvíli to udělalo dojem na mně i na něho. Začali jsme koktat. Po chvíli roztemilé konverzace jsem nahlédl, že je třeba výzvy uposlechnout: cílem je Praha, kam bych tak jako tak za chvíli odjel autobusem, že se ještě tentýž den vrátím, což činívám i jindy, a že jde jen o malíčko, což se mi ve srovnání s celodenní prací v úřadě, kterou obvykle konám, jevilo jako příjemná změna. Podobnými úvahami se zřejmě zabával i můj soused zdola, Jan Dus, který po chvíli nasedal do dalšího Žigulíka.

Mí ochránci se v Praze vyznali pramálo. Za kulatým náměstím v Dejvických objížděli jeden blok tak vytvále, že jsem zaváhal, zda nejdé o nějakou motoristickou soutěž Svazarmu. "Krucí, musí to být někde tady v údolí" naříkal při pátém okruhu zpocený řidič. Samozřejmě, jenže o keusek dál, řekl jsem si. Ale to si, holenkové, budete muset najít sami. V tom s vámi nejedu. Bože, takové nádherné ráno – a mne vezou do Ruzyně.

Když jsem tam konečně dorazili, enzym podal hlášení. Stáb zaškrtil číslo. Já šel do cely, V přijímací kanceláři se v mé přítomnosti pohádal straší příslušník s mladším, zda tři losy, které mi odebírali, jsou ceniny. "Komu to dneska prasklo v bedně" hořeckoval starší, "dvere se netrhnou. Co jste udělali? "My nic". "Za Rakouska, jak známe hříšní lidé města pražského věděli, že než přijede císař pán, posbírají kapsáře a prostitutky. Cela č. 21 byla na konci chodby v přízemí. Za ní už jen věženská oficína, kde tlustoučký příslušník v bílém stříhal mukly do holá. Myslel jsem, že místoest, v níž jsem čekal na to, až budu moci podstat malíčké vysvětlení, poznám dopodrobna za pár minut. Kždyt stěny byly holé, z nábytku tu byl jen stolek, dvě štokrlata, postele bez dek, v rohu turecký záchod. Mýlil jsem se. Každý den jsem objevoval další nápis v čerstvé malbě stěn, na stolku, na rámech okna, v nadvěžním obléku, v otvoru pro záchodové splachovadlo. Na stolku mi padla do

oka věta: Žijme tak, aby po naší smrti pro nás plakali... Zmocnila se mne trudnomyšlnost. Myslel jsem na nejhorší. Co řeknu před popravou? Druhý den jsem objevil, že nápis pokračuje. Za zřetelným: žijme tak, aby po naší smrti pro nás plakali.. se dalo s jistou námanou čist: nejen známi, ale i celý pohřební ústav. Perlu vězenské poezie jsem si několikrát opakoval. Pak jsem ji odvysílal přes spojovací chodbu za oknem ostatním v celách, kteří od rána přicházeli podat malé vyšetlení. Upozornil jsem je na druhotné copyright.

Chvílemi jsem si pískal. Občas zpíval. Po jedné arii jsem zaslechl težké kroky na chodbě. Cela se s rachotem otevřela. "Vám je nějak do zpěvu" řekl příslušník s odstávajícíma ušima. "Jsem svobodný člověk" odvětil jsem přivítitě. "Tak to je v pořádku", řekly odstávající uši. Sotva zahubácaly, udělal jsem třicet dřepů, dvacet kliků, ušel dobrých dvacet metrů, čtyři kroky sem, čtyři kroky tam.

Úzkost v duši jsem šálil vzpomínkami na rané dětství. Naprosto zřetelně jsem viděl nudli, která mně podle vyprávění mé matky bývala u nosu, kdykoliv si mne přišla po práci vyzvednout do té či oné rodiny v Paříži, kam mne přes den odkládala. Vzpomínky z dětství jsem si předpoklával ještě anglicky a německy. Nejsnadnější se mi zdála počáteční věta: I am born in Paris... Ich bin in Paris geboren. Poměrně větší neshaze jsem měl přetlumočit nudli u nosu.

Teď jsem rád obracel svou mysl k situacím, které budu muset řešit v budoucnosti. Inspirován příběhem hraběte Monte Christa z věznice parnácké, promýšlel jsem dopodrobna útek z vězení po patnácti letech. Soustředeně jsem řešil problém s hraničních přechodů v oblasti indického subkontinentu, kam bude nutno dorazit ze severu bud před anebo po období monzunových dešťů. Dostával jsem dobrou náladu. Po cheilce mne dokonce zaplavilo tiché štěstí: člověka uklidní, když sice neví, proč se do vězeňství dostal, ale má-li jistotu, jak z něho ven.

Oznámili vycházkou. Z televizních setíálů a literaturny vím, že vězňové chodí po třech, nastavují lice slunci a mohou se radostí pomíncout, zhlédnou-li trs trávy u zdi. Já jsem onen zářivý den nespátril spolu věznům ani záda. Zato jsem viděl líně rozvalené kuchaře v bílých čapkách, od nichž jsem v poledne fas oval segedín bez masa, a v rozpáleném betonovém kotci jsem si mohl po dvacet minut předřískávat slavné monology. Protože jsem si na žádný nezapomněl, raději jsem cvičil, svlečen do půl těla, a nabíral svít slunce do zásoby. V studené cele mě ještě další hodinu hořely tváře a po sedmém večer jsem usnul jak nemluvně. Až druhý den byl krátký výslech. Nejzajímavější byl poznatek, že můj vyšetřovatel miluje akvaristiku, zřetelně se nudí a o protistátní literatuře ví zrovna tak málo jako já. Upřímně jsem mu to vyznal a nebyt zvláštních okností, jistě by se mnou vřele souhlasil.

Po čtyřicetdevít hodinách jsem byl v šest patnáct ráno propuštěn. Hodinu jím odpustím, řekl jsem si v jím návalu náhlé velkomyslnosti. Pět kroků před branou čekal postarší civil, který loni v lednu prohrabával mou knihovnu a jen stěží se dal přemluvit, aby s sebou nebral v mrtvých městech. Nemohl tehdy odtrhnout oči od názvu edice: Stopy, fakta svědectví a nepostřehl, že jde o český překlad vydaný v Orbisu v r. 1975, a nikoliv o nový diverzní čin zrádné emigrace. Nyní se mne ptal na zdraví, živě se zajímal o můj občanský průkaz a projevil rozladění nad tím, že jsem včera u výslechu tvrdosíjně stál na svém. "Člověk nemění své přesvědčení jako pchožky," řekl jsem. To uznale ocenil a vyzval mne ke kratší projíždce vězenským parkem. "Než odjedete domů, trochu si popovídáme". Známý tak se služebním průkazem jsem opakoval i tentokráte. Pak jsem absolvoval první desítky metrů projíždky. Po elegantním oblouku od vězenské brány jsme se octli opět před přijímací kaneeláří. Balík s dekama byl ještě v chodbě na místě, kam jsem ho před čtvrt hodinou položil, k otevřených dveří jednadvacítky čekal úslužně délesloužící, ešus se snídaní stál na poličce, a postel v mé cele byla ještě teplá.

Napsal jsem špatně ořezanou tužkou, kterou mě k tomuto účelu zapůjčil

li, na nekvalitní papír stížnost veliteli věznice. Byla součástí mé strategie udržet se v kondici i v literární oblasti. Právníky, kterým obvykle vyčítám profesionální nihilismus, jsem bral tentokrát na mílost. Představa, že bych byl na základě stížnosti propuštěn, se mi zdála stejně absurdní jako stvoření z ničeho. Na stížnost jsem nedostal odpověď. Zato jsem dostal spoluvedně, Václava z Tuchoměřic sebrali také v úterý ráno. Vyslovili podezření, že vyloupil na MDŽ květinářství v Kněževsi. Stovky zabalených pugetů odvezl někdo žlutým embéčkem. Logika obhajoby byla nezvratná: žlutých embéček je přece v Praze a okolí tisíce - proč já? Trápil se touto metafyzickou otázkou až do pátku večer, kdy byl po čtyřech dnech bez výslechu náhle propuštěn. Po jeho odchodu jsem přemýšlel o podílu režimní policie na filozofickém zráni prostého lidu.

V pátek ráno jsem absolvoval ještě jeden výslech. Ve výklanku chodby v šestém patře, v zeleni pokojových rostlin, jsem se opět bavili o literatuře, kterou nikdo neviděl. Vyšetřovatel přesto trval na tom, abych to ještě jednou protokolárně prohlásil. Rád dělám lidem radost, a tak jsem neexistenci nejseucího stvrđil. Slíbil čestným slovem, že zítra ráno budu propuštěn. Rekl to tak rozhodně, že jsem zalitoval stráceného času úvahami o útěku po dlouholetém žalárování. Pak na chvíliku zaváhal, ale haed své pochybnosti zapudil. Velice jsem mu fandil. Zbytek dne jsem strávil čtením katolického románu od Ettora Cozzaniho. Název a některé stránky byly vytrženy, a naopak tu a tam bylo možno číst výpisy vnímatelných čtenářů, jako: Eva Birová je bonzačka. Karel Kyncl mi vysvětlil, co znamená slovo bonzačka, a což mu ještě jednou děkuji. Na Evu Birovou jsem si od té chvíle dával pozor. Zaujala mne jaderná hanáčtina na jiném místě: stojí jde a chčí jde. Ustrnul jsem však, když jsem ve zbožném románu spatřil umný řetízek ženských přirození a o pár stránek dál protistátní nápis: smrdí jak psi kšíry a Stalinovy fousy. Své literární objevy jsem dával k lepšímu, a od přátel jsem se za to přiučil několika vtipům.

Den plynul v pohodě, sice bez vycházky, ale v nadějném očekávání zítřka. Po deváté večer jsem byl náhle probuzen. "Jste propuštěn, připravte se." "Teď? Moli mne hlava, mám to daleko domů." "Tady zůstat nemůžete. Musíte jít."

Ale mně se nechtělo. Představa, že se mě před branou zase někdo zeptá na zdraví a poveze mne přes park zpátky, rychle odčerpávala mé životní síly. Svěřil jsem přátelelum zprávu o štěstí, k němuž jsem se náhle dopracoval, i se starostmi, které mne v této souvislosti souží. Ladislav Hejdánek, můj soused od včerejšího odpoledne, prohlásil však, již před dvěma hodinami, že jde spát a jak známo, usně s jednou nohou na posteli a druhou na podlaze. Co dělat? Na tureckém hajzlíku jsem si měřil tep a kalhoty jsem dopínal už před vyšší šarží. Trvala na rozhodnutí. Je to rozkaz. Ale dala mi, dobrodějka, prášek proti bolesti hlavy.

Propuštěn proti své vůli, procházel jsem předávací štafetou od cely až po propouštěcí kancelář, kojil se nadějí, že jsme v Česku, že můj vyšetřovatel sedí u akvaria a druhý si čte na chatě Stopy, fakta, svědecí nebo strílí sluky. K bráně mne doprovázel jeden z nejsympatičtějších, těšil na každém kroku, a tak se zdálo, že ze svazku ministerstva spravedlnosti jsem propuštěn definitivně.

Před věznicí ticho. Park mléčně osvětlen, nikde ani živáčka. Vdechoval jsem kafkovskou atmosféru a čekal, odkud na mne vyskočí muži z nočních temnot. Dal jsem se do klusu, čekal dobrých patnáct minut u zastávky, přikrčil se vždy k té stěně stěny, odkud ztichlou ulici přijížděla auta. Konečně tu byl autobus, v něm jen školáci a milenci. Šofér po chvíli zablikal na míjející taxi, které jsme u příští křižovatky dostihli. Přesedám a než jsme dojeli na Florenc, mladý zaměstnanec Komunálních služeb Modřan byl zasvěcen do mých nejčerstvějších zážitků. Rekl jsem mu snad všechno.

Jen na holoubka, který jen tak tak uletěl před žlutým Žigulím, jsem si vzpomněl, až když jsem doma usínal. Slyším šum jeho křídel. Připomí-

nají tleskot dětských dlaní.

A je mi dobré.

10. června 1978

oooo000ooo

Paralelní polis

Především si myslím, že problém jak a co dál - včetně rozpaků, depresí a konfliktů, které vyvolává - byl v plném rozsahu nastolen již úvodním prohlášením. Chci tím mimo jiné říci, že všechny peripetie u-plynulých 16 měsíců, ať již se týkají vnějších vazeb, či chování jednotlivců, skupin a proudu "uvnitř" Charty, přispěly k naší dnešní nejistotě (až na její načasování). Jen poměrně okrajově: hned se pokusím vysvětlit, v čem vidím její zaásadní příčinu.

Charta 77 zaznamenala alespoň dva pozoruhodné úspěchy: zahrnula neuvěřitelně širokou škálu politických názorů i občanských mentalet a dokázala v podstatě zůstat na půdě legality. Za tyto výsledky zapsala tím, že se od počátku ocitla v do značné míry schizofrenní situaci. Na jedné straně se zřejmě všichni - přes hluboké rozdíly v zásadnosti kritiky a přes ~~z~~ ještě hlubší rozdíly v představách o možné nápravě - schodně na velmi poehmurném hodnocení systému a fungování současné politické moci. Na straně druhé jednáme tak, jako bychom nenahlíželi, že tvrzení politické moci o jejích dobrých úmyslech a zákonná ustanovení, jimiž zdánlivě omezují svou totalitu, jsou pouhou propagandistickou zástěrkou. Takové vzeti za slovo je same o sobě velmi důvtipným manévrelem. Nicméně - při všem respektu k důvtipu - nemůže takový přístup dosáhnout mobilizujícího ~~z~~ účinku a ubránit se lži, nemůže-li přemostit propast mezi oběma výše zmiňými polohami.

Charta 77 dokázala tuto rozpolcenost dočasně - byť velmi efektivně - zlikvidovat krajním zdůrazněním etických aspektů a preferencí mravního postoje vůči politickému. Toto počáteční řešení selhalo a dnes se před námi ~~z~~ původní dilema otevírá o to tíživěji. Důvody selhání jsou zhruba následující:

1) Smrt profesoře Patočky, který byl bezesporu spiritus movens tohoto řešení.

2) Zmoudření politické moci, která konečně nahlédla, že svou zbilou kampaní dokázala přeměnit politický problém na problém morální a že tím bezděky přijala naše zbraně. Od této chvíle panuje okolo Charty silentium a moc se omezuje na rdoušení v temnotách (oficiální termín zní "ořezávání okrajů").

3) Mravní postoj byl postulován abstraktně, bez vytyčení nějaké pozitivní náplně a směru působení. Abstraktní mravní postoj je však jen gestem, které sice může být maximálně účinné, jehož působení je však limitováno několika týdny nebo měsíci. Na doklad svého tvrzení mohu uvést jen, s nímž jste se asi setkali a který je dosti běžný mezi signatáři Charty: přechod od téma extatického pocitu osvobození, zpříšbeného podpisem, k postupné deziluzi a hluboké skepsi.

Nepedcenuji konkrétní přispění prvních dvou důvodů, nicméně za rozhodující a sám o sobě postačitelný poklánám důvod třetí. A na této diagnóze zakládám svůj návrh strategie, která by nás měla postupně vystoupit z dnešní slepé uličky.

Tuto strategii jsem se pokusil shrnou do dvou hesel, která v zápisu rozvedu a komentují: I nadále vycházet z m r a v n í h o z á - v a z k u a p o s l á n í jaké jednotícího momentu a zdroje dynamiky. Dát této dinamice pole působení a i určitou pozitivní perspektivu ve v y t v á ř e n í p a r a l e l n í p o l i s .

I. Morální oprávnění a závazek občana podílet se na nápravě věci obecných (tj. politických v nejširším slova smyslu) je mimo vše pochybné. Charta z tohoto zdroje od samého počátku odvozovala svůj veřejný mandát a jako společné východiské znamenal překonání výše zmíněné dvojznačnosti a byl zárukou jednoty, tolerantní /spolupráce a do jisté míry i vytrvalosti. Nevidím žádnou jinou formulaci, která by mohla úspěšně suplovat všechny tyto funkce; navíc je tato morální poloha v očích veřejnosti i v očích většiny signatářů tak úzce spojata s Chartou, že by si jakákoli jiná formulace mohla jen stěží legitimně nárokovat kontinuitu. Neptám se tedy zde a vycházet z mravního aspektu, nybrž jak je k jej znovu učinit buřujícím a mobilizujícím a zajistit jeho trvalé působení, to jest jaké konkrétní úsilí či "pozitivní program" z něj může v budoucnosti cípat svou energii.

1/ Neodpustím si zde polemiku s autorem poznámek k "manifestu pozitivního přístupu", ač je mi jinak jeho stanovisko v mnohem sympatické. Ve svých kritických poznámkách k uvedené koncepční statí oprávněně trvá na maximální trpělivosti a toleranci: svůj požadavek ilustruje příkladem obtížného a bezmála bolestného vzniku "náboženského" dokumentu. Jenomže mezi signatářskou a nesignatářskou veřejností panuje široká shoda v tom, že "náboženský" dokument je spolu s dokumentem o literatuře (okolnosti jejich vzniku byly obdobné) tím daleko nejnepodstatnějším, co Charta dosud vytvořila. Cílem se vracím ke svému původnímu tématu: trpělivost a tolerance je zajisté ctnost, nesmí však být pouhým uměním kompromisu a oportunného přístupu, nybrž výrazem vzájemné úcty a mravního nároku. Skutečná tolerance předpokládá nejen ohled na zásadní mentální zábrany partnerů, ale stejně tak plný respekt vůči plodům cizí návyky a myšlenkového úsilí. Jen taková tolerance umožňuje tvorivou názorovou pluralitu; tolerance kompromisů vede je k šedi a bezzubosti. Ostatně připomínám, že jsem při kritice uváděného příkladu poněkud posunul autorovu intenci, a nevylučuji vzájemnou shodu ve věci trpělivosti, tolerance i v jiných důležitých záležitostech.

Pochopil-li jsem správně, co se skrývá pod nálepkami "radikální" a "retardační" koncepce, nemohu ani jednu z nich pokládat za perspektivní odpověď na uvedené otázky. Občan jestě může shledávat mravní závazek v tom, že vstoupí do konfliktu se špatnou politickou mocí a usiluje o její zničení. Nicméně za daných okolností je tento závazek natolik sebevražedný, že si v žádném rozumném etickém systému nemůže činit nárok na veřejné uznání. Obdobně se může občan sítit mravně zavázán k tomu, aby realisticky zhodnotil situaci a pokoušel se cestou kompromisu a referem o dosažení alespon částečné nápravy. Nicméně při etických parametrech současné politické moci nesmí takové jednání spoléhat na to, že jeho mravní motivy budou všeobecně nahlédnutý a že by mohlo působit jako morální spel.

II. Pokouším se navrhnut třetí cestu k nápravě poměru v obci. Většina struktur, vážících se tak či onak k životu obce (tj. životu politickému) funguje buď zcela nedostatečně nebo dokonce škodlivě. Navrhoji proto, abychom se spojili v úsilí o postupné vytvoření paralelních struktur, schopných alespon v omezené míře suplovat chybějící obecně prospěšné a nezbytné funkce; tam kde to jde, je třeba využít i existujících struktur a "humanizovat" je.

Tento plán do jisté míry splňuje požadavky "reformistů" i "radikálů". Nevede nutně k přímému konfliktu s politickou mocí, přitom však nemí zatížen iluzemi o východisku z daného stavu pomocí "kosmetických úprav". Klíčovou otázkou životeschopnosti systému přitom ponechává otevřenu: jisté je, že jeho i jen částečný úspěch by vystavil oficiální struktury tlaku, pod nímž by se nutně bud rozložily nebo užitečně zrestaurovaly (podle toho, přijmeme-li diagnózu radikálů nebo reformistů).

Tento plán je patrně pro obě křídla nepřijatelný jako "osvětářský" a politicky naivní. Jenomže jsme všichni spolu v Chartě, která je nepopiratelně politicky naivní počinem - jako každý pokus odvodit politiku z mravního východiska. Ostatně můj návrh bezprostředně vychází z dosavadní podoby Charty 77, která za svůj vznik vděčí obraně paralelní struktury (2. kultury) a která se do značné míry věnuje "humanizující" reinterpretaci existující oficiální struktury (systém zákonodárství). A na adresu oficiálních politiků bych rád podotkl, že koneckonců oni přivedli obec do jejího současného postavení: bylo by proto slušné, aby zrevidovali bud své politické přesvědčení nebo svůj názor na to, co je a co není politicky naivní - tertium non datur.

Tento plán je možná nad naše sily, nicméně je realistický v tom smyslu, že se opírá o praxi obecně skutečnosti. Uvedu dva nejmarkantnější a přitom zcela protichůdné příklady. Paralelní kulturní struktura je dnes nepopratelným a výrazně kladným faktorem a v některých sférách (v literatuře, ale i do jisté míry i v populární hudbě a výtvarném umění) zcela dominuje nad neživotními oficiálními strukturami. Stejně nepopratelným (a záporným, byť funkčnějším a lidčetějším) faktorem je paralelní ekonomika, založená na systému okrádání, korupce a protekce, která pod lesklým povrchem oficiální ekonomiky fakticky obhospodařuje většinu nejen spotřebitelských, ale i průmyslově obchodních vztahů.

A nyní tedy v (náhodně seřazených) heslech konkréta mého plánu:

a/ Tento bod je vlastně preambulí ke všem dalším. Náš právní systém je fakticky jeden z nejhorších na světě, protože je koncipován výhradně k propagandistickým účelům a tudíž neobyčejně vagně a bez jakýchkoli garancí. Náš právní systém současně připouští velmi liberální interpretaci, protože je koncipován k výhradně k propagandistickým účelům. Táto diskrepance je nutno systematicky využívat (a je třeba připravit se na to, že může být kdykoli použita proti nám). Přechod od totalitního k liberálnímu systému, tj. v této sféře přechod od zásady "je zakázáno vše, co není výslovně povoleno" k zásadě "je dovoleno vše, co není výslovně zakázáno", lze vynucovat jedině metodou stálého ověřování míry doveleného s energickým obsazováním jehož získaných pozic.

b/ 2. kultura je zatím nejrozvinutější a nejdynamičtější paralelní strukturem. Měla by být použita jako model pro jiné sféry a současně je nutno všemi prostředky podporovat její rozvoj, zvláště v dosud zanedbaných oblastech (literární kritika a kulturní publicistika včetně divadla, film).

c/ Paralelní struktura školství a vědeckého života má již určitou tradici, v posledních dvou letech však spíše stagnuje. Organizaci paralelního školství pekládám za úkol eminentní důležitosti, a to je jak z osobních (jestliže příslušníci operativy StB znají jménem méně 1-2 let staré děti, nemohu si dělat přílišné iluze o jejich oficiálních studijních možnostech. Tak z obecných důvodů) Underground, který je daleko nejpočetnější složkou v Chartě se dokázal zpolitizovat a překonat své sektářství, nieméně trvalost takového výsledku je zřejmě podmíněna našimi možnostmi "osvětářského" působení v těchto kruzích). Domnívám se, že právě v této sféře je namísto určité velkorysosti a "maximalistickej" program.

d/ Ve svém počátečním období dokázala Charta vytvořit paralelní informační systém, který byl funkční a pohotový a zahrnoval při nejmenším několik desítek ~~cca~~ tisíc osob. Postupnou degeneraci tohoto systému (bohužel probíhající s větší rychlostí, než jaká je zdůvodnitelná opadnutím původní senzace) pekládám za jeden z největších neúspěchů a nejkrizovějších příznaků dosavadního působení Charty.

Lze odhadnout, že se závažnější materiály Charty 77 přímým vnitřním řízením (tj. nepočítáme-li monitorování z cizího rozhlasu) v počátečním období seznamovalo několik desítek až set (v případě úvodního prohlášení)

tisíc osob. V poslední době poklesl tento počet na stovky, v nejlepším případě tisíce občanů.

Klíčový význam bude mít samozřejmě obsah a podoba předávané informace; o tom a také o otázkách zahraniční publicity pojednám v jiných bodech. Zde jen několi technických zásad, jejich dodržování by podle mého názoru mohlo přispět k napravě:

Šíření informací se musí věnovat větší pozornost a práce na tomto úkolu by měla být stejně respektována jako vlastní příprava materiálů. Každý, kdo si dnes stěžuje na nedostatečnou informovanost, by se měl automaticky cítit zavázán efektivně šířit získané informace.

Informační systém musí být využívána rovnoměrně. Příliš dlouhé odmlky jsou ještě nebezpečnější než přetěžování, neboť vedou ke ztrátě zájmu a k rozpadu zaběhaných spojení.

Zvláště poblíž zdroje je nutno dodržovat zásadu, že efekt je důležitější než společenská závěřilost, a přidělovat informaci přednostně na místa, z nichž je zaručeno další její šíření. Raději at je někdo "prominentní" informován až z druhé ruky, než aby šíření informace uvízlo a zůstalo omezeno na úzký okruh lidí.

Je naléhavě nutné zlepšit tok informací k mimopražským skupinám. Ještě naléhavější však je, aby si tyto skupiny zabezpečily vzájemná propojení a vytvořily autonomní informační systémy. I zde platí, že pro vyhodnocení adresáta informace je nejdůležitější otázka, zda umí psát na stroji.

Perspektivně se nevyhneme využití efektivnějších rozmanňovacích prostředků, než je psací stroj. Je třeba jednak neprodleně vypracovat solidní právní rozbor této problematiky, jednak zkoumat možnosti materiálního zabezpečení u nepochby legálních, ale nákladných technik (xerox, fotokopie).

e/ Nedokáži domyslet šíři úkolů, před něž můžeme být v budoucnu postaveni na poli paralelní ekonomiky; momentální možnosti nejsou sice velké, jejich využití je však krajně naléhavé. **E**k Politická moc pokládá tuto oblast za rozhodující prostředek pro svévolné ovládání občanů a současně ji co g nejpřísněji reglementuje. Je proto nutno opírat se o účetnický krajní důvěry (každé jiné překračuje pole legality) a široce rozvinout charitativní a podpůrné působení; vlastní společenství by mělo být založeno na systému vzájemného ručení nejen morálního, ale i materiálního. Politická moc zřejmě chce zlomit iniciativu Charty 77 především tím, že její účastníky vystaví nesnesitelnému ekonomickému tlaku (předem současně vede propagandistickou kampan o jejich rozmarilém a zahálčivém životě). Dokazovat morálnost a nezištěst svých úmyslů okázalým přehližením materiálního faktoru je za těchto okolností stejně naivní a nebezpečné, jako když někdo pokládá za nutné obšírně informovat Státní bezpečnost o svém životě, protože jej pokládá za počestný a legální (v obou případech se nejn vydává na milost a nemilost protivníkovi, ale současně akceptuje jeho falešný a uzurpovalý mravní nárok). Je naopak třeba čelit tomuto tlaku důsledným využíváním a dokonce vyžadováním mezinárodní solidarity: počínaje podporou jednotlivců a organizacemi a konče mnohem perspektivnější formou kulturní i vědecké spolupráce, zajišťující relativní nezávislost na oficiálních ekonomických strukturách (honoráře za umělecká díla a odborné publikace, stipendia aj.).

f/ Je nutno vytvářet půdu pro vznik paralelních politických (v užším slova slyslu) struktur a napomáhat jejich rozvoji. Tento bod zahrnuje širokou škálu úkolů od výchovy k občanskému vědomí a odpovědnosti přes vytváření podmínek pro politickou diskusi a formulaci teoretických názorů až po podporu konkrétních politických proudů a seskupení.

V oblasti paralelní zahraniční politiky vychází můj návrh z promisy, že internacionálizace jakékoli problému možná neprospeje, ale rozhodně neuškodi. Některé zde navrhované paralelní struktury (např. školství, ekonomika) nemohou alespoň v počátcích fungovat bez účinné zahraniční podpory. Zahraniční publicita našeho úsilí je jeho rozhodujícím garantem

před svévolí politické moci a pro většinu občanů je i hlavním zdrojem informací (cizí rozhlas a televize). Nicméně důležitá je vzájemná spolupráce příbuzných proudů ve státech východního bloku - v minulých desetiletích snad každý národ východního bloku těžce zaplatil za nedostatek takové koordinace. Publishta nášeho počínání je momentálně nepatrná a naše spolupráce s paralelními hnutími uvnitř bloku byla vždy žalostně nedostatečná. Je nutno okamžitě vytvořit tým, který by přezkoumal příčiny tohoto stavu a navrhl konkrétní prostředky k napravě.

Jistě jsem zde opominul mnohé paralelní struktury, které b. přicházely v úvahu se stejnou naléhavostí. Jednotlivé paralelní struktury budou také s Chartou 77 spojaty v různé míře (svůj názor na to se pokouší vyjádřit i obširností jednotlivých bodů: některé budou její integrální součástí, vůči jiným bude vystupovat jako porodní bába a zojná, a konečně dalším poskytne předeším záruku legality. Tako vytvářené ~~paralelní~~ struktury budou jistě rámec Charty v různých ohledech přesnovat a dříve či později musí nabýt autonomní existence: nejen proto, že se do Charty v její dosavadní podobě a poslání "nevejdou", ale hlavně proto, že v opačném případě bychom nebudovali paralelní polis, nýbrž ghetto. Přesto by se Charta rozhodně neměla nějak zásadně oddělovat od této iniciativy a ohraňovat se vůči nim: takovým krokem by se z polohy občanské aktivity přenesla do role pouhého pozorovatele a zabavila by se tak větší části svého mravního náboje. Do budoucna je třeba počítat s tím, že se spíše shodneme na společném východisku našeho úsilí než na jeho vnějších mezích. Koneckonců Charta jako občanská iniciativa nutně spojítě přechází do iniciativy dalších a při povaze volného sdružení ani nemá k dispozici prostředky, jimiž by monla nějak direktivně vymezit své hranice. V tomto ohledu Charta byla, je a bude založena pouze na - vždy znovu obnovované - důvěře, že jednotlivé skupiny signatářů se ve vzájemné odpovědnosti a pochopení ~~nebezpečí~~ vyvarují počinů, které by byly pro další skupiny zásadně nepřijatelné nebo jinské nerušovaly původní jednotu a sounáležitost.

Nicméně Charta 77 musí pochopitelně i nadále plnit svůj nejvlastnější (kromě problematiky "legislativní", kterou uvádí v bodě a/), úkol: sledovať případy závažného porušování lidských práv, upozornovat na ně a přinášet podněty k napravě. To znamená předešlou pokračovat ve vytváření základních dokumentů. Věcné dokumenty by se měly objevovat v nanejvýš dvouměsíčních intervalech, jinak se naruší kontinuita. Je třeba podstatně rozšířit okruh signatářů a nesignatářů, kteří se budou aktivně podílet na přípravě a vytváření dokumentů - v tomto ohledu velice výtahem návrh na veřejné vyhlašování zpracovávaných témat a týmů, odpovědných za redakci). Na druhé straně se do způsobu zpracování dané problematiky (a tento aspekt se bude projevovat tím silněji, čím bude vymezená oblast specifičtější) i do navrhovaných řešení nutně přiměřenou osobní názory a postoje autorů, pochopitelně odlišné od jiných názorů a postojů. Je v zájmu nás všech se s tímto faktom raději smířit, než z falešné snahy o objektivitu a toleranci (viz mou polemickou glosu výše) produkovat dokumenty, které by se svou dvojjakostí a výprázdneností podobaly diplomatickým protokolům.

Dále přecházím k požadavkům, které již do jisté míry souvisejí s mým plánem. Myslím si, že dokumenty by neměly být adresovány jen úřadům, ale také a dokonce předeším všem našim spoluobčanům. To na ně klade určité nároky: měly by se zabývat i kutečně všeobecně palčivými problémy, neměly by být nepřiměřeně dlouhé (jinak se k většině adresátů nedostanou - přiměřenosť ovšem závisí na závažnosti tématu) a měly by být dostatečně sdělné i pro laickou veřejnost (tj. měly by se vyhýbat právnickému nebo jinému výbornickému žargonu). Jestliže chceme císoceený pocit marnosti a bezvýhodnosti odstranovat a ne k němu přispívat, nesmíme myslit přehlédnout dosavadní pochybné výsledky pokusu o dialog s politickou mocí a musíme se z nich poučit. To znamená jít ještě dále; nic nám nebráni, obychom kromě dokonce namísto návrhů na institucionální napravu nepředkládati ve svých dokumentech i podněty

k "paralelním občanským" aktivitám, umožňujícím zlepšení daného stavu. Jestliže zpracování dokumentů přestane být cílem a bude pokládáno pouze za součást trvalejšího úsilí o zkoumání příčin neblahého stavu a o prosazování jeho nápravy, pak Chartě 77 rozhodně nehrozí nebezpečí, že zplní a stane se pouhým výrobekm "šustivých papírů". Takový přístup, při němž by dokumentační žinnost splyvala s odkrýváním nejrůznějších možností nápravy a s podněcováním k jejich využití, by současně představoval nejpřirozenější přechod ke zde předloženému plánu budování paralelní polis.

17. května 1978

Václav Benda

ooo ooo ooo

Dne 23. června 1978 chtěl odcestovat z Brna do Prahy mluvčí Charty 77 Jaroslav Sabata. Před odjezdem vlaku byl na nádraží varován unifikovaným příslušníkem Veřejné bezpečnosti, aby do Prahy nejezdil. Když Jaroslav Sabata jeho výzvu nedbal, dostavil se pracovník Státní bezpečnosti, který ho přemlouval, aby se cesty zřekl. Ani jemu však Jaroslav Sabata nevyhověl; byl vzhápěti předveden do budovy Správy vyšetřování StB ~~xxxxx~~ v Leninově ulici, kde mu pracovníci Státní bezpečnosti sdělili, že mu až do 21. srpna t.r. zabrání v jeho případných pokusech navštívit Prahu nebo Bratislavu. Toto jednání příslušníků ~~xxxxx~~ Státní bezpečnosti je zjevným zásahem do ústavního práva svobody pobytu; pracovníci StB, kteří tuto nezákonné akci připravili a prováděli, se dopustili mj. trestného činu omezování osobní svobody podle § 231 tr. zákona a trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zákona (promlčecí doba, po níž zaniká trestnost tohoto tr. činu je pětiletá).

ooo ooo ooo

Nenávist vůči domu

Dne 29. června 1978 vyklidili manželé Jan a Květa Princeovi spolu se svými přáteli dům čp. 138 v Rychnově (okr. Děčín); dům vykoupila okresní správa silnic, nebot se ne jeho místě má stavět autobusové nádraží. V průběhu stěhování se k domu dostavila státní bezpečnost a jednotka Lidových milicí v počtu 50 mužů, kteří rozhodným způsobem přistoupili k demolici domu; sekýrami a krumpáči rozobili dřevěné části, strhlí pomocí mechanismu první patro a nakonec dům vyhodili do vzduchu pomocí výbušnin. K manželům Princeovým a jejich přátelům projevovali nepokryté nepřátelství; svou agresivitu si však vybíjeli proti prázdnému domu. Toto praktické cvičení Lidových milicí se vyznačovalo ideologickým záměrem: rozrušit středisko undergroundu v severních Čechách, znítit "hašišárnu" (jak nazval dům manželů Princeových severočeský Práboj), srovnat tento dům se zemí. Lidové milice tím učinily tečku - espon pokud jde o Rychnov - za sérií provokací, újm a škod, které orgány státní moci způsobily signatáři Charty 77 Janu Princeovi, jeho rodině a přátelům; připomenme "víkend na Děčínsku" s krátkodobým zedrežním desítka osob a tříměsíčním uvězněním Jana Prince vloni v létě, minkulášekou razii v domě se zavážením návštěvníků do lesů, silvestrovským vystříkáním domu slzným plynem a údajným projektem autobusového nádraží v obci o zhruba dvaceti obydlených domech. Rokud tedy jde o Rychnov, symbolizovala demolice předstevu krajských a okresních orgánů státní moci o "konečném řešení otázky undergroundu a Charty 77". Ztráta domu nemůže ovšem ochromit neformální společenství lidí, kteří se v tomto kraji pokouší svobodně žít.

oooooooooooo